

प्रेषक : प्रा. नागार्जुन वाडेकर
संचालक, मानव्यविद्या व सा.शास्त्रे विद्याशाखा

विषय : उर्दू शिक्षणक्रम सल्लागार समितीच्या बैठकीचे इतिवृत्त.

जावक क्र. : यचममुवि/मानव्य/२०२५/३९

प्रति : मा. कुलगुरू

दिनांक : २५.०१.२०२५

उर्दू शिक्षणक्रम सल्लागार समिती बैठकीचे इतिवृत्त

मानव्यविद्या व सामाजिकशास्त्रे विद्याशाखेमार्फत राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण, २०२० नुसार विकसित करण्यात येत असलेल्या उर्दू (बी.ए. ऑनर्स) पदवी तसेच एक वर्ष आणि दोन वर्षांच्या पदव्युत्तर पदवी शिक्षणक्रमाचा अभ्यासक्रम निश्चित करण्याकरिता मा. कुलगुरू यांचे मान्यतेनुसार गठीत राज्यस्तरीय शिक्षणक्रम सल्लागार समितीची बैठक दि. ०६ ते ०८ जानेवारी २०२५ दरम्यान आयोजित करण्यात आली होती.

सदर बैठकीस खालील विषयतज्ञ उपस्थित होते.

१. प्रा. मोहम्मद महफूझ खान, जामिया मिल्लिया इस्लामिया, नवी दिल्ली
२. प्रा. परवेझ अहमद, जवाहरलाल नेहरू विद्यापीठ, नवी दिल्ली
३. प्रा. शाह आलम, जामिया मिल्लिया इस्लामिया, नवी दिल्ली
४. प्रा. अबू शहीम खान, मौलाना अझाद राष्ट्रीय उर्दू विद्यापीठ, हैदराबाद
५. डॉ. अब्दुल्लाह इम्तेयाज, मुंबई विद्यापीठ, मुंबई
६. डॉ. काझी नवीद अहमद सिद्दिकी, मौलाना अझाद कॉलेज, छत्रपती संभाजी नगर
७. डॉ. अबू उमैर, मौलाना अझाद राष्ट्रीय उर्दू विद्यापीठ, शाखा लखनऊ, उत्तर प्रदेश
८. प्रा. नागार्जुन वाडेकर, संचालक, मानव्यविद्या व सामाजिकशास्त्रे विद्याशाखा, य.च.म.मु विद्यापीठ, नाशिक
९. डॉ. रशीद अशरफ खान, शैक्षणिक संयोजक (उर्दू), मानव्यविद्या व सामाजिकशास्त्रे विद्याशाखा, य.च.म.मु विद्यापीठ, नाशिक.

सदर बैठकीत चर्चेअंती पुढील निर्णय घेण्यात आले : -

१. उर्दू (बी. ए. सामान्य) तीन वर्षांच्या पदवी शिक्षणक्रमातील अभ्यासक्रम आणि त्यातील निश्चित करण्यात आला.
२. उर्दू (बी. ए. ऑनर्स) पदवी शिक्षणक्रमातील अभ्यासक्रम संरचनेबाबत चर्चा करण्यात येऊन त्यात NEP, २०२० नुसार प्रथम, द्वितीय, तृतीय आणि चतुर्थ वर्ष यामधील अभ्यासक्रमांची चर्चा झाली. यात प्रत्येकी एक श्रेयांकाची १६४ पुस्तके विकसित करावी लागतील.
३. उर्दू (बी.ए. ऑनर्स) पदवी शिक्षणक्रमातील अभ्यासक्रम संरचनेबाबत चर्चा करण्यात येऊन त्यात NEP, २०२० नुसार एक ते आठ सत्रांच्या अभ्यासक्रमांतील पुस्तकांचे शिर्षक, घटकांचे शिर्षक निश्चित करण्यात आले.
४. उर्दू (एक वर्ष) पदव्युत्तर पदवी शिक्षणक्रमातील दोन्ही सत्रांतील १३ अभ्यासक्रम निश्चित करण्यात आले. त्यातील प्रत्येकी एका श्रेयांकाची ४२ पुस्तके तसेच त्यातील घटक निश्चित करण्यात आले.
५. उर्दू (एक वर्ष) पदव्युत्तर पदवी शिक्षणक्रमातील दोन सत्रांच्या अभ्यासक्रमांतील पुस्तके आणि घटक निश्चित करण्यात आले.
६. उर्दू (दोन वर्ष) पदव्युत्तर पदवी शिक्षणक्रमातील चार सत्रांच्या अभ्यासक्रमांतील पुस्तके आणि घटक निश्चित करण्यात आले.
७. NEP, 2020 नुसार उर्दू पदवी शिक्षणक्रमाच्या वरील सर्व पुस्तकांचे लेखन, संपादन तसेच पुढील संपादकीय संस्कार तातडीने करून घ्यावे असे निश्चित करण्यात आले.

मा. कुलगुरू कार्यालय

य. च. म. मुक्त विद्यापीठ, नाशिक

अंतर्गत आवक क्र.: २८/२३१

दि. २५/१/२०२५

Illustrative Credit distribution structure for 3/4-year Honours Degree Program with Multiple Entry & Exit options

Semester	Major		Minor GENERIC Same (OR Other faculty) /for Basket	Open Elective (GENERIC) (for OTHER faculty) for Basket	VSC, SEC, (VSEC)	AEC, VEC, IKS	OJT, FP, CEP, CC, RP	Cum. Cr./ Sem.	Degree/ Cum Cr.
	Mandatory	Electives							
I Sem.	(4CP) Study of Urdu Language and Literature (2CP) Urdu Poetry and Prose	-----	-----	(2CP) Major Poets Writers of Urdu (2CP) Major Prose Writers of Urdu	VSC, (2CP) Self- Learning Skills SEC, (2CP) Creative Writing Skills	AEC, (2CP) Communication Skills in English VEC, (2CP) Social Reformers from Maharashtra *IKS, (2CP) Tradition of Mysticism	*CC, (2CP)	22	UG Certificate 44
II Sem.	(4CP) Literary Trends, Movements, and Institutions in Urdu (2CP) Urdu News Papers and Literary Magazines	-----	(2CP) Film and Urdu Lyrics	(2CP) Urdu Poetry and Composite Culture (2CP) Urdu Prose and Composite Culture	VSC, (2CP) ICT Skill SEC, (2CP) Creative Writing skills	AEC, (2CP) Communication Skills in English VEC, (2CP) Event Management	CC, (2CP)	22	
Cum Cr.	12		2	4+4	4+4	4+4+2	2+2	44	

**Award of UG Certificate in Major with 40-44 credits & an additional 4 credits core NSQF course/ Internship OR
Continue with Major and Minor**

Semester	Major		Minor GENERIC Same (OR Other faculty) /for Basket	Open Elective (GENERIC) (for OTHER faculty) for Basket	VSC, SEC, (VSEC)	AEC, VEC, IKS	OJT, FP, CEP, CC, RP	Cum. Cr./ Sem.	Degree/ Cum Cr.
	Mandatory	Electives							
III Sem.	(4CP) Classical Urdu Poets (4CP) Fictional Urdu Literature		(4CP) Genres of Urdu Literature	(2CP) Rubai and Qata	VSC (2CP) Script Writing Skills	AEC, (2CP) Modern Indian Language (Urdu)	FP (2CP) CC (2CP)	22	UG Diploma 88
IV Sem.	(4CP) Non-Fictional Urdu Literature (4CP) Modern Urdu Fiction		(4CP) Urdu Culture	(2CP) Popular Literature in Urdu	SEC (2CP) Translation Skills	AEC, (2CP) Modern Indian Language (Urdu)	*CEP (2CP) CC (2CP)	22	
Cum Cr.	28		10	12	8+4	8+4+2	8+4	88	

**Exit Option: Award of UG Diploma in Major and Minor with 80-88 credits and an additional 4 credits core NSQF course/
Internship OR Continue with Major and Minor**

Seme ster	Major		Minor GENERIC Same (OR Other faculty) /for Basket	Open Elective (GENERIC) (for OTHER faculty) for Basket	VSC, SEC, (VSEC)	AEC, VEC, IKS	OJT, FP, CEP, CC, RP	Cum. Cr./ Sem.	Degree/ Cum Cr.
	Mandatory	Electives							
V Sem.	(4CP) Modern Urdu Poetry (4CP) Urdu Journalism & Translation (2CP) Humor in Urdu Literature	(4CP) Urdu Literature in Maharashtra OR (4CP) Freedom Movement and Urdu Literature	(4CP) Theater, Film and Television Studies in Urdu	-----	VSC (2CP) Writing, Editing and Publishing Skills		FP / CEP (2CP)	22	UG Degree 132
Sem.	(4CP) Urdu Criticism and Research (4CP) Special Study of Select Urdu writers (2CP) Deccan Period of Urdu Literature	(4CP) Special Study of Urdu Poets OR (4CP) Special Study of Urdu Prose writers	(4CP) Historical Study of Urdu Literature	-----			OJT (4CP)	22	
Cum Cr.	48	8	18	12	12+2	8+4+ 2	8+6+4	132	

Exit option: Award of UG Degree in Major with 120-132 credits OR Continue with Major and Minor

Seme ster	Major		Minor GENERIC Same (OR Other faculty) /for Basket	Open Elective (GENERIC) (for OTHER faculty) for Basket	VSC, SEC, (VSEC)	AEC, VEC, IKS	OJT, FP, CEP, CC, RP	Cum. Cr./ Sem.	Degree/ Cum Cr.
	Mandatory	Electives							
VII Sem.	(4CP) Urdu Ghazal (4CP) Urdu Masnavi (4CP) Urdu Elegy (2CP) Drama: Art and Introduction	(4CP) Movements and Trends OR (4CP) Film and Popular Literature	(4CP) Research Methodology	-----				22	UG Honors Degree 176
VIII Sem.	(4CP) Urdu Nazm (4CP) Urdu Qaseeda (4CP) Fictional Urdu Prose (2CP) Important Urdu playwrights and important plays	(4CP) Qurratulain Hyder and Asmat Choghtai OR (4CP) Non-fictional Urdu Prose	-----	-----			(4CP) Field Work	22	
Cum Cr.	14+14=28	4+4=8	04				04	132+44	176

ONE YEAR MA URDU PROGRAM (PG Degree after 4 Year UG)

Seme ster	Major		Minor GENERIC Same (OR Other faculty) /for Basket	Open Elective (GENERI C) (for OTHER faculty) for Basket	VSC, SEC, (VSEC)	AEC, VEC, IKS	OJT, FP, CEP, CC, RP	Cum. Cr./ Sem.	Degree / Cum Cr.
	Mandatory	Electives							
I.	(4CP) History of Urdu language Literature (4CP) Special Study (4CP) Contributions of Women in Urdu Literature (2CP) Classical Literature in Urdu	(4CP) Satire and Humor OR (4CP) Hali aur Shibli	-----	-----			(4CP) Research Project	22	PG Degree After 4 Year UG 220
II.	(4CP) Urdu Criticism (4CP) Media and Translation (4CP) Modern Era of Urdu Poetry	(4CP) Urdu Poetry and Prose in Maharashtra OR (4CP) Sir Syed and Akbar Allahabadi					(6CP) Research Project	22	
Cum Cr.	14+12=26	4+4=8	04				10	44+176	220

TWO YEAR MA URDU PROGRAM

Seme ster	Mandatory	Electives	Credits Point
I.	(4CP) History of Urdu language Literature (4CP) Urdu Ghazal (4CP) Urdu Masnavi (2CP) Drama: Art and Introduction (4CP) Research Methodology	(4CP) Urdu Elegy OR (4CP) Film and Popular Literature	22 Credit Points
II.	(4CP) Urdu Nazm (4CP) Fictional Urdu Prose (4CP) Urdu Qaseeda (2CP) Important Urdu playwrights and important plays (4CP) Field Work	(4CP) Satire and Humor OR (4CP) Movements and Trends	22 Credit Points

**

Seme ster	Mandatory	Electives	Credits Point
	(4CP) Non-fictional Urdu Prose (4CP) Media and Translation (4CP) Urdu Criticism (2CP) Classical Literature in Urdu (4CP) Research Project	(4CP) Qurratulain Hyder and Asmat Choghtai OR (4CP) Altaf Husain Hali aur Shibli Nomani	22 Credit Points
IV.	(4CP) Modern Era of Urdu Poetry (4CP) Special Study (4CP) Urdu Literature in Maharashtra (6CP) Research Project	(4CP) Sir Syed aur Akbar Allahabadi OR (4CP) Contributions of Women in Urdu Literature	22 Credit Points

<https://htedu.maharashtra.gov.in/Main/KnowledgeSharingDownload>

Vocational Skills Courses (VSC), Skill Enhancement Courses (SEC), Vocational and Skill Enhancement Courses (VSEC) / Ability Enhancement Courses (AEC), Value Education Courses (VEC), Indian Knowledge System (IKS) / On Job Training (OJT), Field Project (FP), Community Engagement and Service (CEP), Co-curricular (CC), Research Project (RP)

डॉ. रशीद अशरफ खान
शैक्षणिक संयोजक (उर्दू),
मानव्यविद्या व सामाजिकशास्त्रे विद्याशाखा

प्रा. नागार्जुन वाडेकर
संचालक,
मानव्यविद्या व सामाजिकशास्त्रे विद्याशाखा

प्रति,

मा. कुलगुरु

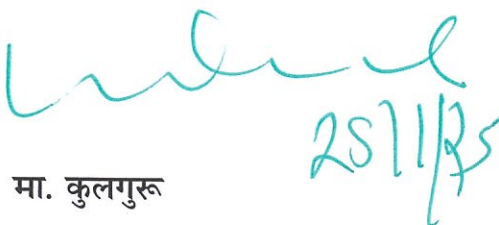
महोदय,

बी.ए. उर्दू ऑनर्स पदवी शिक्षणक्रमातील प्रथम, द्वितीय, तृतीय आणि चतुर्थ तसेच एक वर्ष आणि दोन वर्षांच्या पदव्युत्तर पदवी शिक्षणक्रमाचा पाठ्यक्रम निश्चित करण्याकरिता घेण्यात आलेल्या शिक्षणक्रम सल्लागार समितीच्या बैठकीच्या सविस्तर इतिवृत्तास मान्यता मिळावी, ही विनंती.

प्रा. नागार्जुन वाडेकर
संचालक, मानव्यविद्या व सामाजिकशास्त्रे विद्याशाखा

25/11/25

मा. कुलगुरु